ભૂતપૂર્વ વિદ્યાર્થી વિભાગ

શારદામંદિરના અનુભવો

અલંકાર નાયક

૩ વર્ષની ઉંમરે.... નાના બાલમંદિરમાં પ્રવેશ્યા અને નવા મિત્રો બનાવ્યા. એમાંના ઘણા આજે પણ અંગત મિત્રો છે. આજે ઘણા વર્ષ પછી પણ એટલા જ નજીક છીએ. વાસ્તવિક્તામાં એ ઉંમરે શું શીખ્યો એ તો યાદ નથી પણ કેવા તોફાનો કર્યા અને કેટલી મજા કરી એ તો આંખ બંધ કરીને સ્મરણમાં જોઈ શકું છું. પ્રાર્થનામંદિરનો રસ્તો અને એ પાથરણાઓની વાસ આજે પણ યાદ છે. દિવસમાં એક-બે માલગાડીઓ, ટ્રેન પસાર થાય ત્યારે ડબ્બા ગણવાનું ક્યારેય ચૂકતા નહિં.

૫ વર્ષની ઉંમરે... પાંચ વર્ષે પહેલા ધોરણમાં પહોંચ્યા ત્યારે જાણે સ્નાતક થઈ ગયા એવો અનુભવ થતો હતો. વર્ગમાં પાથરણા ઉપરાંત પાટલીઓ મળી ત્યારે એવું લાગ્યું કે મોટું પ્રમોશન મળી ગયું. ભણવા કરતાં રીસેસમાં ઝાઝો રસ હતો. રમકડાં તો નહિ એટલે ઈંટો ઉપર ઈંટો મૂકીને, ધક્કા મારીને જાણે ટ્રેન ચલાવતા હોય તેવો અનુભવ હતો. ક્યારેક બે ઈંટોને એકબીજાની ઉપર ઘસીને ભૂકો કરવામાં ખૂબ આનંદ થાય. કપડાં લાલ થાય અને ઘરે માર પડે એ જુદી વાત. રવિવારની રજાએ મિત્રો ના મળે એ નહીં ગમતું.

શરૂઆતના વર્ષોમાં મારા માતાપિતાએ એક ગાડીની વ્યવસ્થા કરી હતી. તેમાં જ શાળાએ આવતાં અને ઘરે પાછાં જતાં. પછી શારદામંદિરની લીલી બસ (શારદામંદિરનો ખટારો) વ્યવસ્થા થતાં ધોરણ-૩ સુધી લીલી બસમાં તોફાન કરવાની, કંડક્ટરને હેરાજ કરવાની મજા આવતી. ચોથા ધોરણમાં આવતાં પિતાશ્રીએ સાયકલ અપાવી. નાનાભાઈ અને નાની બહેનને ઘરનો માણસ સાયકલ પર ત્રણ સવારીમાં મૂકવા આવતો અને હું એની સાથે સાથે મારી સાયકલ ચલાવીની આવતો. જૂના શારદામંદિરના વર્ગખંડો, રમતનું મેદાન, ઉપર જવાના પગથિયા અને વર્ગોની આગળની પરસાળ પર આજેય યથાવત યાદ છે. તે વખતના શિક્ષકોનો હું આજીવન ઋણી છું. જીવનના પાયાના સિધ્ધાંતો ત્યાં શીખ્યા તે આજે પણ જિંદગી જીવવાના સિધ્ધાંતો બની રહ્યા છે, જાણે કે શરીરના કોષોમાં સમાઈ ગયા છે.

પાંચ વર્ષે નવા શારદામંદિરમાં જવાનું થયું જાણે મોટા થઈ ગયા હોઈએ અને બાળપણ પુરું થઈ ગયું હોય તેવું લાગતું. નવા વર્ગો, નવા શિક્ષકો, નવું પ્રાર્થનામંદિર બધું જ નવું નવું લાગતું. પણ મિત્રો તો એ જ જૂના અંગત હતાં. ઘણા નવા મિત્રો પણ બનાવ્યા. બધાના નામયાદ કરીને લખવાનું શક્ય નથી. પણ બધાને પ્રેમથી યાદ કરું છું અને જ્યારે જ્યારે એકલદોકલ મિત્ર મળી જાય ત્યારે બીજાઓના નામયાદ કરીને નોંધો સરખાવીએ છીએ. ત્યારના શિક્ષકો પાસેથી સાચું જ્ઞાન અને નિતિમત્તાનું મનોબળ મેળવ્યું. શારદામંદિરનો વિદ્યાર્થી દુનિયામાં ક્યારેય પાછો પડ્યો નથી. હંમેશાં આગવો રહ્યો છે. ગળથૂથીમાં જ આપવામાં આવેલા અને શાળામાં અમલ મૂકવામાં આવેલા સિધ્ધાંતો આખી જિંદગીમાં કામલાગ્યા છે. આ કેળવણી જિંદગીમાં આવતાં વાવાઝોડામાં હોકાયંત્રનું કામઆપીને દિલ-દીમાગને મજબૂત બનાવ્યા છે.

આ વર્ષોમાં 'અમદાવાદ લૉ સોસાયટી' શાળા ચાલું થતાં કેટલાક મિત્રો ગુમાવ્યા પણ એની સાથે નવા મિત્રો પણ બનાવ્યા.

પછી આવી હાઈસ્કુલ... જાણે આખી શાળામાં રાજા હોઈએ એવો અનુભવ થતો. ખો-ખો અને કબડ્ડીમાંથી પસાર થઈને ટેબલટેનીસ, વોલીબોલ ચાલુ કર્યું અને બીજા એક-બે વર્ષોમાં ક્રિકેટનો રોગ લાગ્યો.

દરેક ઉપલબ્ધ વધારાની મિનિટમાં જે નાગોલચું, ભમરડા, લખોટીઓ, ગિલ્લીદંડા રમતા હતા તે છોડીને ક્રિકેટની પાછળ પડ્યા. ભણવાનું ધીમે ધીમે અઘરું થતું ગયું હતું. બીજગણિત, ભૂમિતિથી ભેજું ભરાઈ જતું હતું. સૌથી વધારે મજા શારદામંદિરની પરિપૂર્ણ પ્રયોગશાળામાં આવતી. ભૌતિકશાસ્ત્ર અને રસાયણશાસ્ત્રના પ્રયોગોમાંથી જે શીખ્યા તે કોલેજમાં કામલાગ્યું. એના સિધ્ધાંતો તો જિંદગીભર ઉપયોગ રહ્યા.

આ સમય દરમિયાન પ્રાર્થનાના સમયમાં અને વર્ગના સમયમાંથી કેમછટકવું, બીજું કામકાઢીને એના બહાના હેઠળ રખડી ખાવું, અને પ્રયોગ અને થિયરીમાંથી એક વિજ્ઞાન બનાવી દીધું હતું. શાળાના ઉપરના કામો કરીને, વીજળીના રીપેર, ફ્યુઝ બદલવા, સ્પીકર અને એમ્પ્લીફાયર, લાઉડ સ્પીકરોને મેનેજ કરવા સાથે સિનેમાના પ્રોજેક્ટર ચલાવવા વગેરે આગળના વિદ્યાર્થીઓ પાસેથી શીખીને પોતે જ નિષ્ણાત થઈ ગયા હતાં. શિક્ષકો અમારા આ બહાના સમજતા હતાં પણ એ પણ જાણતા કે અમે ભણવામાં પાછા થતી પડતાં. વર્ગમાં ખૂબ સ્પર્ધાત્મક હતા અને એક પણ માર્કને છોડતાં ન હતાં. શિક્ષકો એટલે જ બધું ચલાવી લેતાં.

શારદામંદિરના પ્રવાસોને કેમભૂલાય ? ચોથા ધોરણથી જ પ્રવાસના આયોજનની આતુરતાથી રાહ જોતાં. ગુજરાત અને ગુજરાતની બહારના સ્થાનોના પ્રવાસ આજેય યાદગાર છે. ટ્રેનની મુસાફરી, બસની મુસાફરી, ધર્મશાળાઓમાં રાત રોકાવાનો અનુભવ, નદીમાં નાહવા પડવાનું અને પહાડો ચઢવાનું, કોતરમાં ભમવાનું આજે પણ એટલું જ યાદ છે. આ સમયો અને અનુભવો જીવનભરની મિત્રતાઓ બનાવી.

પ્રાતઃપ્રાર્થનાથી શીખેલી શિસ્ત એ રોમેરોમમાં સમાયેલ છે એ કેમ ભૂલાય. શારદામંદિરે જે આપ્યું તે અમૂલ્ય છે. જે શિક્ષકો મળ્યા અને જે કાંઈ તેમની પાસેથી શીખ્યા તેનો આદર સહિત દેવાદાર-ઋણી છું.